

CO WĘDROWNICY I INSTRUKTORZY HUFCA ZHP KATOWICE WIEDZĄ O ZWIĄZKU HARCERSTWA RZECZPOSPOLITEJ?

Czy aby należeć do ZHR trzeba być praktykującym katolikiem?

TAK 78%

NIE 22%

ODPOWIEDŹ: NIE

„Związek wychowuje w oparciu o wartości chrześcijańskie. Jest organizacją otwartą dla wszystkich osób poszukujących wiary, których postawa osobista jest inspirowana Prawem i Przyrzeczeniem Harcerskim, przy czym instruktorzy i instruktorzy są chrześcijanami.” (§ 4, pkt 4 Statutu ZHR)

Czy ZHR pracuje metodami tych samych grup wiekowych co ZHP?

TAK 66%

NIE 34%

ODPOWIEDŹ: NIE

„W ZHR praca wychowawcza prowadzona jest w oddzielnych poziomach wiekowych (...). Podział ten umożliwia stosowanie odmiennej metodyki i form pracy dostosowanych do różnic wiekowych.” „Zuchy to dzieci w wieku od 7 do 10 lat (...). Harcerki i harcerze to młodzież w wieku od 11 do 14 lat (...). Wędrowniczki i wędrownicy to młodzież w wieku od 15 do 18 lat (...). Harcerki starsze i harcerze starsi skupiają się w tak zwanych kręgach harcerstwa starszego (...) [są oni] minimum w wieku 18 lat.” (*Podstawowe zasady wychowania harcerskiego w ZHR z 2005 r., rozdz. III*)

Czy Prawo i Przyrzeczenie ZHR i ZHP brzmią tak samo?

TAK 13%

NIE 87%

ODPOWIEDŹ: NIE, ALE...

Przyrzeczenie Harcerskie:

Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce, nieść chętną pomoc bliźnim i być posłusznym Prawu Harcerskiemu.

Prawo Harcerskie (dwie osobne wersje dla kobiet i mężczyzn):

1. *Harcerz służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki.* Pozostałe punkty zachowują identyczne brzmienie. (§ 4, pkt 3 Statutu ZHR)

Czy ZHR jest organizacją koedukacyjną?

TAK 16%

NIE 84%

ODPOWIEDŹ: NIE, ALE...

„Ważnym elementem metody stosowanej w ZHR jest równoległe działanie dwóch pionów wychowawczych męskiego i żeńskiego, które powinny ze sobą współpracować (...). Przyczyną takiego podziału jest też występowanie odrębnych potrzeb, warunków i możliwości psychofizycznych obu płci, co wymaga stosowania odmiennych form i programów pracy tak, aby jak najlepiej przygotować młodych ludzi do przyszłych powołań życiowych.” Kręgi harcerstwa starszego dopuszczają w swojej pracy koedukację. (*Podstawowe zasady wychowania harcerskiego w ZHR z 2005 r., rozdz. III*)

Czy ZHR powstał jako alternatywna organizacja harcerska dla ZHP?

TAK 51%

NIE 49%

ODPOWIEDŹ: TAK

ZHR powstał w 1989 r. jako ogólnopolska organizacja zrzeszająca niezależne od ZHP środowiska harcerskie, co miało związek z zależnością politycznym ZHP w latach PRL.

Hasłem ZHR była odnowa harcerstwa, powrót do tradycji przedwojennej – tu m.in. przyjęcie Prawa Harcerskiego w jego brzmieniu z roku 1936, które uznano za jedyny prawdziwy skarbiec wartości wyznawanych w najświetniejszych latach historii harcerstwa.

ZHR odwołuje się do tradycji organizacji moralno-wychowawczych i niepodległościowych, takich jak „Zarzewie”, „Sokół” czy „Eleusis”, do działalności harcerskiej w latach dwudziestolecia międzywojennego oraz wojny (Szare Szeregi, Związek Koniczyn i Hufce Polskie).

Za swego patrona ZHR obrało bł. ks. phm Stefana Wincentego Frelichowskiego, którego słowa i czyny traktowane są jako drogowskaz na drodze formowania chrześcijańskiego i ogólnoludzkiego. ZHR wskazówki do działania czerpie także ze słów papieża Jana Pawła II.

Organizacja ta odwołuje się do teorii pedagogicznej personalizmu chrześcijańskiego, który jest dla niej podstawą wychowania harcerskiego. Akcentuje on odrębność i jedyność osoby ludzkiej.

(*Podstawowe zasady wychowania harcerskiego w ZHR z 2005 r., rozdz. I*)

**Michał Krupko, 23 Gorzowska Drużyna Harcerzy
„Transzeja” im. Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, ZHR**

Pyt: Jaki ZHR ma stosunek do religijności swoich członków?

Odp: Zgodnie z pierwszym punktem Prawa Harcerskiego harcerz w naszej organizacji jest niejako zobligowany do służby Bogu. Jest to związane z pytaniem jakie A. Małkowski skierował do R. Baden-Powella, gdy zakładał polskie harcerstwo. Zapytał o Boga właśnie, i otrzymał odpowiedź, że jeśli organizacja, którą tworzy, miałaby się obyć bez Boga, to lepiej żeby nie trudił się z jej tworzeniem. Tyle mówi teoria. W praktyce jest tak, że harcerz w ZHR nie musi wierzyć w Boga, może być dowolnego wyznania. Całość sprowadza się jednak do życia w zgodzie z Dekalogiem – czyli przestrzegania podstawowych norm życia, bliskich każdemu normalnemu człowiekowi, bez względu na to czy wyznaje jakąkolwiek religię. Życie weryfikuje jak bardzo przestrzegane są zapisy regulaminów - to środowisko kształtuje lokalne zwyczaje. Ważniejsze jest aby szukać Boga, niż deklarować wyznawanie go.

Pyt: Czy cała struktura organizacyjna ZHR nie jest koedukacyjna?

Odp: Nie. Gromady zuchowe są koedukacyjne, dopiero na etapie harcerzy następuje podział. Jednak przestrzegałbym przed popadaniem w przesadę, brak koedukacji nie oznacza trzymania dziewcząt i chłopców zupełnie osobno. Drużyny podzielone są na żeńskie i męskie, ale część pracy śródrocznej prowadzi się na zajęciach zintegrowanych. Bardzo często drużyna współpracuje z inną bratnią drużyną przeciwnej płci, organizują wspólne biwaki, obozy, imprezy, a nawet poszczególne zbiórki. Praca koedukacyjna, mimo formalnego podziału, jest istotnym elementem naszej metodyki.

Pyt: Kiedy i dlaczego powstało ZHR?

Odp: ZHR powstał z ZHP. Było to związane z próbą podporządkowania ZHP władzy ludowej, na co nie godzili się instruktorzy związkowi; jak łatwo się domyślić nawiązywało to do Kręgu Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego. W końcu pewna grupa instruktorów zdecydowała, że się odłączy od upolitycznionej części, która „niegodna jest miana harcerza”.

Oczywiście jak zwykle w takich sytuacjach nie było wśród odłączających się jedności i zakończyło się na tym, że spora część spośród tych instruktorów zdecydowała się jednak zostać w ZHP i oczyścić tę organizację od środka.

Pyt. Co sądzą harcerze ZHR o harcerzach z ZHP? Czy istnieją jakieś stereotypy?

Odp: To trudne pytanie. Stereotypy istnieją, ale jak każde stereotypy, wysnute są na podstawie niewielkich grup, które żadną miarą nie mogą być reprezentatywne. Zresztą u Was także te stereotypy istnieją – o czym świadczy pytanie o Boga. Kiedy ja zaczynałem swoją przygodę z ZHR, to powszechnie mówiło się o nieujednocionym umundurowaniu członków ZHP (chodziło głównie o różne odcienie i kroje mundurów, także wewnątrz jednej drużyny) oraz o zawyżaniu liczby osób zrzeszonych w związku, poprzez organizowanie obozów dla młodzieży cywilnej, a następnie wpisywanie ich na listy drużyn. I o ile różnorodność umundurowania była faktem, to nigdy nie zainteresowałem się i nie sprawdziłem zawyżania liczby harcerzy. U nas nigdy nie było większych problemów na linii ZHP-ZHR, dlatego że nasze środowisko było niewielkie i w całości przeszliśmy w 1989 roku do ZHR. Oczywiście echa sporów dochodziły także i tutaj, a młodzi harcerze potrzebowali mieć „wroga”, więc naturalną kolejną rzeczą pojawiły się piosenki anti-ZHP i ogólna niechęć. Drużynowi, przynajmniej u nas, zawsze jednak nad tym panowali, a zdarzały się długoletnie przyjaźnie naszej drużyny z drużynami ZHP.

W ankiecie wzięło udział 64 wędrowników oraz instruktorów działających w Hufcu ZHP Katowice.

Wykorzystane dokumenty dostępne są na stronach:

www.zhr.pl

www.pobudka.org.pl

Opracowanie: pwd. Ewa Wawrzyniak HR

KILKA SŁÓW O ZWIĄZKU HARCERSTWA RZECZPOSPOLITEJ

